

אהבת הקב"ה לעם ישראל

הקדוש ברוך הוא אוהב אותנו. אנחנו רגילים לחשוב במה הקב"ה אוהב אותנו? בכך שהוא נתן לנו את התורה. אהבת הקב"ה לעם ישראל באה לידי ביטוי בכך שהוא נתן לנו את התורה. הנה אהבת ה' לעמו נשנית ומשולשת בכתובים, אני אהבתיך (ישעיה מג ד). ואהבת עולם אהבתיך (ירמיה לג, ג). ועוד.

רגילים אנו לייחס בתפילה מטבע זו לתורה, כמו שאנו מתפללים באהבה רבה וכו' הבוחר בעמו ישראל באהבה, אהבת עולם וכו' אוהב עמו ישראל, על אשר בחר בנו, ונתן לנו באהבתו את התורה נתינה גמורה עד שנתנה לנו כח הפסק וההכרעה, והופקע משמי מרומים - לא בשמים היא. ובהפטרה של פרשת שבוע שהוא תחילת ספר מלאכי 'משא דבר ה' אל ישראל ביד מלאכי, והנה מביא המלבי"ם שנחלקו מי הוא היה, אך הוא היה חותם הנביאים.

ומהו משא דבר ה'?' אהבתי אתכם אמר ה' - הקדוש ברוך הוא אומר לעם ישראל, אני אוהב אתכם. 'ואמרתם במה אהבתנו?' ומשיב הקב"ה, 'הלוא אח עשו ליעקב נאם ה', ואהב את יעקב. ואת עשו שנאתי, ואשים את הריו שממה ואת נחלתו לתנות מדברי'. והמלבי"ם מבאר את הדברים אחד אחד.

אהבתי אתכם אמר ה'. זה שהקב"ה אוהב אותנו - אנחנו יודעים. הוא נתן לנו את התורה, אהבה רבה אהבתנו, אהבת עולם בית ישראל עמך אהבת... ומהי השאלה? השאלה היתה למה הקב"ה אוהב אותנו? האם בגלל שיש לקב"ה אהבה קדומה אל ישראל מצד אהבת אבותיהם. דהיינו, הקב"ה אהב את אבותינו, ומכח זה הוא ממשיך לאהוב אותנו. אז זה לא שהוא אוהב אותנו. הוא אוהב את האבות שלנו, ולכן הוא אוהב אותנו. לכן הקב"ה בא ומודיע, אהבתי אתכם אמר ה'. אני אוהב אתכם ביחד מבלי להשקיף על האהבה הקדומה של האבות.

ואמרתם במה אהבתנו? מי יכריע שזה אהבה המתייחסת אלינו בעצמנו, אולי זה כן מגיע מכח אהבת האבות? עונה הקדוש ברוך הוא: 'הלוא אח עשו ליעקב, ואהב את יעקב', אם אהבת ה' לישראל היתה רק מכח האבות, אז גם לעשו יש חלק באהבה הזו, ומדוע הקב"ה אוהב רק את יעקב? אלא סימן שזה אהבה פרטית לישראל.

ממשיך כלל ישראל ושואל, מה הראיה... אולי צריך את שני הדברים יחד. אהבה פרטית לעם ישראל עם צירוף מעשה אבותיהם ואהבתם. אך ייתכן שבלי אהבת האבות הוא לא יאהב אותנו רק מצד עצמנו.

ועל זה ממשיך הקב"ה ואומר: ואת עשו שנאתי! אם האהבה מגיעה גם מכח אהבת האבות, אז אמנם את עשו א"א עדיין לאהוב כי חסר אצלו אהבה מצד מעשיו ולא תספיק אהבת האבות לבדה, אבל לשנוא אותו - כבר אי אפשר. אמנם לא לאהוב אותו כיעקב, אך עדיין יש לו את האבות ואיך אני אשנא אותו, אלא על כרחך אומר הקב"ה, שאהבתי לישראל מגיעה רק מצד עצמותם, בלי קשר לאבות. עד כאן דברי מלאכי.

ואנחנו ממשיכים ושואלים; אולי הקב"ה אוהב אותנו כי אנחנו 'כלל ישראל'. אבל מי אמר שהוא אוהב כל יחיד ויחיד? הוא אוהב את הכלל!

אך יש לנו מדרש ביציאת מצרים: (בא, פרשה יט, ה) 'והקב"ה עובר ונוטל כל אחד ואחד ומנשקו ומברכו'. לא כלל ישראל בכללותם, אלא זה אהבה של הקב"ה לכל יהודי ויהודי. ושוב... לא אהבה בגלל הזכות אבות לבד, ולא זכות אבות יחד עם האהבה לישראל, אלא זכות עצמית לכל ישראל, ולא רק לכלל ישראל בכללותם, אלא אף לכל יהודי ויהודי בפרטות. כל יהודי הקב"ה אוהבו, ומחבקו, ומנשקו. זה כמו שיש לאבא הרבה בנים. אז הוא אוהב את כל הילדים. אך הוא אוהב גם כל ילד וילד בנפרד. זה בכלל לא סתירה. הקב"ה אוהב כל ילד וילד!

נעוררני מרגלית יקרה בספורנו בפרשתינו (כו, ה) 'והנה ליצחק תלה בזכות אחרים עתה וכן למטה וכו' בעבור אברהם עבדו ולא כן אמר יעקב וכו' אמנם ליעקב לא תלה בזכות אחרים כלל, כי הוא אמנם ישב אהלים ללמוד וללמד דעת את העם, בפרט באהלי שם ועבר ששם עלה כל מבקש ה' בלי ספק'. הרי לנו שע"י לימוד התורה של יעקב לא היה זקוק לזכות אבות!

אמר לי פעם מורנו רה"י הגי"ר ברוך דב דיסקין שליט"א (בשם הגאון ר' נח חפץ זצ"ל) שיש במוסר שני חלקים ואי אפשר לחלק הראשון בלי החלק השני.

המוסר מתחיל - מה שאנחנו אומרים בתפילה בבוקר, מה אנחנו, מה חיינו, מה חסדנו, מה צדקותינו, מה ישועתנו, מה כוחנו, מה גבורתנו, מה נאמר לפניך... כי רב מעשיהם תהו, אני כלום, אני אפס... יש מי שנעצר פה, אבל זה לא מוסר... הוא עושה את מלאכתו רמיה.

המוסר ממשיך: אבל! אנחנו עמך, בני בריתך, בני אברהם אוהבך! שנשבעת לו, זרע יצחק, עדת יעקב. לפיכך אנחנו חייבים להודות לך, ולשבחך, ולפארך, ולברך ולקדש וליתן שבח והודיה לשמך. נכון... אני אפס, וה' אוהב אותי. ה' אוהב את האפס הזה. אמנם אני כלום, אבל ה' אוהב את ה'כלום' הזה. אבא שיש לו בן והוא לא הכי מוצלח... אבל אבא אוהב אותו. מה אפשר לעשות זה בן שלי. הקדוש ברוך הוא אומר בני בכורי ישראל. זה לא סתם בני בכורי, אלא כל יהודי ויהודי זה אהבה מיוחדת שאוהבים אותו.

לפיכך אנחנו חייבים להודות, למה? אומר מרן שר התורה הגר"ח שליט"א - לפי שחבבת אותנו. הקדוש ברוך הוא מחבב אותנו, ואנו צריכים לומר תודה רבה.

שמח בחלקו - גם ברוחניות

דבר מאד מעניין מביא מרן שר התורה הגר"ח שליט"א על המילים 'מה טוב חלקנו'. בשם ספר מנוחה וקדושה (שער התורה ח"ב פרק כג) שכתב בשם הגר"א שגם במילי דשמיא צריך שהאדם ישמח בחלקו. והמקור לזה: שכתוב בתנא דבי אליהו (רבא, פ"א) 'הקדוש ברוך הוא שמח בחלקו - אלו ישראל'. צריכים לשאוף, לשאוף, לשאוף!!! אבל אסור שהשאיפות האלו יפגמו בעושר שיש לי. נתאר לעצמנו דוגמא: יש לו מנה רוצה מאתים. אז בגלל זה אני לא יהנה מן המנה שלי?! אם אין לי מאתים אז לא עשיתי כלום בחיים?!!...

[ובאמת, אומרים בשם ר' ברוך בער, שיש לו ראייה שמאמר חז"ל יש לו מנה רוצה מאתים - זה ברוחניות. כי אם לא נאמר כן, אז כשהיה לו מנה, הוא ראה שזה כלום, אז למה שהוא ישאף למאתים שזה פעמיים כלום... מה הענין? אלא בהכרח מדובר ברוחניות.]

אדם נורמלי כשיש לו מנה - הוא נהנה מהמנה. הוא גם רוצה מאתים. נכון, זה קצת מאבד את הטעם במנה... אבל הוא נהנה מהמנה.

אדם צריך לדעת: שאיפות זה דבר טוב, אבל לא על חשבון ההנאה במה שיש לי. וכך גם כתוב באור יחזקאל. הוא מאד מדגיש את זה! הרי מה שיש לך זה המון המון! אנחנו עמך, בני בריתך, כל פעולה הכי קטנה שהצלחת - זה הרי נצח! כל פעולה הכי קטנה - זה מליארד! טרחתי במצוה, למדתי עוד חמש דקות - זה מליארד! אי... חמש דקות זה כלום, ויהיה לי גיהנם על ביטול תורה... נכון. אבל החמש דקות זה מליארד ואני לא מפסיד אותה! אין עבירה מכבה מצוה - אין. מצוה לחוד ועבירה לחוד. ומאריך בזה התומר דבורה. והתנא דבי אליהו מביא שהקב"ה גם שמח בחלקו בעם ישראל. איך שהם, במצב שהם נמצאים - ה' שמח בחלקו. על אף שהוא ביקש מהם הרבה יותר, והוא רצה מהם הרבה יותר, ויש בהם גם חוטאים, אבל הוא שמח בחלקו.

אחת מההצלחות שצריך להיות שמח בחלקו, להעריך ולשמח במה

שיש לו, וכבר עוררנו לזה המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בספרו 'אור יחזקאל'. נכון, אני רוצה יותר, ואני שואף יותר, ולפעמים אני גם לא הגעתי, אבל מה שיש לי זה מליארדים וזה נותן לי שמחה. וכן שמענו פה בשיבה ממרן ראש הישיבה הגאון ר' גרשון אדלשטיין שליט"א שאמר בשם החזו"א, שכל בן תורה צריך לדעת 'ואל תתאוה לשולחנכם' כי שולחנך גדול משלחנם, וכתרך גדול מכתרם. וחוף מזה, ונאמן הוא בעל מלאכתך שישלם לך את שכר פעולתך. בן תורה הוא מרומם.

אהבתי אתכם, ואת עשו שנאתי

בפרשת השבוע אנחנו רואים את המושג של ואהב את יעקב, ואת עשו שנאתי. והקדוש ברוך הוא מראה זאת בעליל אחד מול השני: יצחק רוצה לתת את הברכות לבנו בכורו עשו. הוא מבקש ממנו 'ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי והביאה לי ואכלה, בעבור תברכך נפשי בטרם אמות'. רבקה שומעת את הדברים, ומצווה על יעקב ללכת ולהביא, ולקבל את הברכות.

מספרים חז"ל, בדרך כלל אצל עשו - החיות היו נצודות מיד. ובאותו היום, הוא לא יודע מה קורה לו... הוא היה שלומז'ל... הוא תופס - והם בורחות, תופס ובורחות... אף פעם לא קרה לו כזה דבר! בינתיים, יעקב עושה, ומביא את המטעמים לאביו ומקבל את הברכות. והקב"ה זימן שיהיה בדוקא 'ויהי אך יצא יצא יעקב מאת פני יצחק אביו ועשו אחיו בא מצידו'. אך יצא יצא! הם נפגשו בכניסה... עשו רואה אותו, נהיה לו שחור בעיניים, מה הוא עושה פה כעת? בשביל מה הוא בא... מה, הוא גם שמע על הברכות?!... אוי ואבוי!... הוא מגיע לאבא שלו... אוי, מה נעשה, כבר ברכתי אותו בטרם תבא, אבל לא נורא אולי זה היה בטעות ויחזור בו... אכן גם ברוך יהיה! הסכים וברכו מדעתו. הן גביר שמתיו לך, ואת כל אחיו נתתי לו לעבדים, ודגן ותירוש שמכתינו. לא נשאר לך הרבה... אך יצא יצא. עשו! בא בא... מה חשבת? שאתה עובד על כל העולם. עשו חשב שהוא האדם הכי מאושר בעולם. גם עושה מה שהוא רוצה וגם גדול הדור - יצחק, אוהב אותו ורוצה לברך אותו. יעקב - ורבקה אוהבת את יעקב, נתן לו שאמא תאהב אותו... אבל אצל גדול הדור אתה לא חשוב ואהוב כמוני. וכעת הוא גם הולך לקבל את הברכות. אתם יודעים מה שזה?!... להיות ממשך של האבות אברהם יצחק עשו. אך יצא יצא. עשו, תעבוד על כל העולם, אבל אני נמצא. אהבתי אתכם אמר ה' ואת עשו שנאתי. אני נותן לך לרמות את כל העולם וגם את יצחק! אך יצא יצא... בא, בא, בא... תקבל את המכה. תראה ותביך, האיש תם יושב אהלים בסוף הוא מקבל את הכל. מה שמגיע לו - הוא יקבל.

ונספר: בשיבת חברון, אחרי מאורעות תרפ"ט שנהרגו עשרות בחורים בחברון, הגיעה הישיבה לשכונת הבוכרים בירושלים לבית הכנסת 'יושנים לדוד'. כולם שם היו שבורים ורצוצים, אבל הם התעסקו בלימוד. כשהגיע זמן תפילת ערבית, ניגש המשגיח ר' לייב חסמן לבחור אחד בעל רגש, וביקש ממנו שיגיש שליח ציבור. מי יכול כעת לגשת... אבל המשגיח ביקש וביקש, והבחור ניגש. **כשהבחור הזה הגיע למילים 'ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים' - הוא פרץ בבכי... הוא לא יכל להמשיך... ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים! נמצאים עשרות הרוגים! מה יהודי מבקש? ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים. אבא, אתה הרי אוהב אותנו! אמר לו אח"כ ר' לייב: את זה רציני.**

יהודי חי עם אהבתי אתכם ואת עשו שנאתי. מה שאתה רואה - אני יודע את החשבונות שמים. אבל לאהוב - אני אוהב אותך. אותו אני שונא.

העולם הזה - רק כפי הצורך לשבת וללמוד

בחז"ל כתוב (ילקוט שמעוני (קיא) תנא דבי אליהו (זוטא, יט)) 'מכרה כיום את בכורתך לוי, אמרו, כשהיו יעקב ועשו במעני אמן - הם היו מריבין בנחלת שני עולמות. אמר לו יעקב לעשו: אחי, שני עולמות לפנינו העולם הזה ועולם הבא. העולם הזה - יש בו אכילה ושתייה ומשא ומתן לישא אשה ולהוליד בנים ובנות. אבל העולם הבא - אין בו את כל המדות הללו, רצונך טול אתה העולם הזה ואני אטול העולם הבא? שנאמר, 'מכרה כיום את בכורתך לוי, כאותו היום שהיו בבטן אמם. ובאמת הם חלקו ביניהם, באותה שעה נטל עשו חלקו העולם הזה, ויעקב נטל חלקו העולם הבא.

ולכאורה יש פה קושיה עצומה: הרי החלוקה הזו היתה מוסכמת. והנה פה, בברכות שיצחק מחלק זה ברכות של עולם הזה! ויתן לך האלוקים מטל השמים, משמני הארץ, ורוב דגן ותירוש. זה נקרא עולם הבא?!... יעבודך עמים, וישתחוו לך לאמים, הוי גביר לאחיד וכו'. זה לא נקרא עולם הבא אלא עולם הזה. ועולם הזה לא מגיע ליעקב, אז למה הוא הגיע אל יצחק?

אך התירוץ הוא פשוט: עשו רצה עולם הזה בשביל ליהנות מהחיים. עולם הזה בשביל עולם הזה. יעקב לא רצה עולם הזה. כל הצורך שלו בעולם הזה זה רק בשביל שהוא יוכל לשבת וללמוד. הוא אומר לקב"ה אני לא צריך מליארדים בבנק... תן לי רק מה שאני צריך בכדי לאכול בבוקר ובערב, וגם זה במינימום. לא צריך יותר. אומרים חז"ל, בא עשוי, ולפתע הוא קולט... הוא רוצה מליונים בבנק - ויש לו. הוא גונב, רוצח, יש לו מליונים. אבל הוא לא יכול ליהנות מזה. חז"ל אומרים שאת הבגדי חמודות שלו הוא היה מחביא אצל אמא שלו... למה? כי הנשים גנבו לו... הוא גנב מכל העולם וממנו גנבו הנשים שלו, ואיתם הוא לא יכל להתחיל, אז מה יש לך מכל המליונים האלו... יעקב - אמנם הוא לא צריך מליונים בבנק, הוא לא צריך הרבה עולם הזה. אבל כל מה שחסר לו - יש לו. לא נתנו לו עולם הזה מדין עולם הזה, אלא בשביל שהוא יוכל לשבת וללמוד.

בתפילות של יום טוב, אנחנו מבקשים פרנסה, עושר, וכבוד, ואח"כ אנחנו מוסיפים ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש. ולכאורה זה דברים תמוהים: זה כמו שמבקשים כמה מליונים, ואח"כ גם כמה שקלים לקנות לחם. מה הפשט בזה? אתה מבקש פרנסה, עושר, כבוד, ואח"כ לחם לאכול ובגד ללבוש.

וסיפרנו, שמרן רה"י זיע"א אמר, שהגביר הגדול ביותר בפולין התגורר בלודז'. אבל היתה לו מחלה במעיים והיה אסור לו לאכול, חוץ מפרוסת לחם אחת ביום. אז הוא התאונן: מה יש לי מכל הכסף?... אני לא יכול ליהנות ממנו.

אמנם אנו מבקשים פרנסה, עושר, וכבוד, כן כן... יכול להיות שיהיו לי מליונים בבנק... אבל תן לי גם לחם לאכול, שאני לא יהיה חולה מעיים, שאני יוכל לאכול. שאשתי לא תגונב ממני את מה שיש לי... יש פה ברכה מיוחדת שאני יוכל ליהנות ממה שיש לי. יעקב רוצה רק את מה שהוא צריך בשביל ללמוד, ואת זה - יש לו. אבל עשו - יש לו מליונים ואין לו כלום...

בחז"ל כתוב עוד, (בילקוט - שם) כשבא יעקב מבית לבן וראה עשו שיש לו בנים ובנות עבדים ושפחות. הוא רואה איזה ילדים מחונכים יש ליעקב... אצלו יש רק את אליפז, ועמלק, זה מתנות מסוג שונה... אמר לו, יעקב אחי! לא כך אמרת לי שתטול אתה העולם הבא ואני אטול העולם הזה?! מנין לך כל הממון הזה שתשמח? דהיינו הרי העוה"ז שלי. ולפתע הבין וראה שהעוה"ז של יעקב שרק לא יחסר לו, שווה הרבה הרבה יותר מהמליונים שלו.

הוא רוצה לשנות הסכמים... בא ונעשה שותפות, טול אתה חצי עולם הזה וחצי עולם הבא וכו'. אמר לו יעקב, בני רכים ואינם יכולים לעמוד ביסורי שני' ודפקום יום אחד. הוא התחמק ממנו.

יהודי, בן תורה, יש לו את העולם הזה כמה שהוא צריך, לחם לאכול ובגד ללבוש. אצל עשו - יכול להיות לו מליארדים בבנק, אבל מה יש לו מזה?... הוא חושב שיש לו מזה משהו, והוא שמח, אבל אין לו איך ליהנות מזה. הדבר היחיד שיש לו - זה שאחרי המאה ועשרים שלו יריב הילדים על הירושה...

כתוב במדרש רבה (שה"ש, א, ט) משל לא' היועצים שגדל בבית המלך. אמר לו המלך, שאל מה אתן לך, אמר הבליוטוס, אם שואל אני כסף וזהב - הוא נותן לי. אבנים טובות ומרגליות - הוא נותן לי. אמר, הריני שואל בתו של מלך והכל בכלל. אני יהיה חתן של המלך ויהיה לי את הכל. כך, בגבעון נראה ה' אל שלמה בחלום הלילה, ויאמר אלוקים שאל מה אתן לך, אמר שלמה אם אשאל כסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות הוא נותן לי. אלא הרי אני שואל את החכמה והכל בכלל. הדח"ד 'ונתת לעבדך לב שומע'.

אז השאלה, מה כל כך מתפעלים ומתלהבים מהחכמה של שלמה, שהוא בקש בחלום חכמה, הוא היה ביזנסמן... היה מוצלח בביזנס. זה פשוט יותר משתלם לבקש חכמה ולקבל את הכל על הדך. למה לבקש דברים מסויימים, אני יבקש חכמה ויהיה לי את הכל!

התירוץ הוא: יהיה לו את הכל אבל רק כפי מה שהוא צריך. אם הוא היה מבקש מליון דולר - היה לו מליון דולר. אך כשהוא מבקש חכמה - לא יהיה לו מליון דולר, אבל מה שהוא צריך - יהיה לו. וזה מה שהוא אמר, אני לא צריך יותר. יהודי בן תורה - לא צריך יותר ממה שהוא צריך באמת.

וממילא, כשכתוב 'ויהיה כאשר תריד ופרקת עולו מעל צוארך', כשעם ישראל יעברו על התורה, ויהיה לעשו פתחון פה להצטער על הברכות, אז ופרקת עולו, יעקב יהיה משועבד לעשוי. זה לא סתם עונש כמו שכולם לומדים. אלא אתה קיבלת עולם הזה רק בשביל ללמוד, וממילא אם אתה לא לומד - לא מגיע לך עולם הזה. וממילא, ופרקת עולו מעל צוארך, עשו מושל עליך!

יהודי אין לו עולם הזה מדין עולם הזה. יהיה לך את כל העולם הזה כפי הצורך בשביל ללמוד. ופרקת עולו - אז אתה לא צריך כעת עולם

הזה בשביל ללמוד, אז סתם כסף?!... לך לא נותנים סתם כסף, עוה"ז לשם עוה"ז שייך לעשו.

עשו, שפתים דולקות ולב רע

ראינו איך הקב"ה אוהב את יעקב ושונא את עשו. בא נתחיל לראות מה זה יעקב ועשו: יעקב זה 'יתן' אמת ליעקב' (מיכה ז, כה). עשו, אומרים חז"ל במדרש (ב"ר, סג, ח) ויקראו שמו עשו, הוא שוא שבראתי בעולמי. שוא, שקר, כלום. אפס! הקב"ה חותמו אמת, ואילו דובר שקרים לא יכון לנגד עיני (תהילים קא, ז). וכן תועבת ה' שפתי שקר (משלי יב, כב).

חז"ל מביאים בילקוט (יד, רמז תי"ח) 'משל למוליאיר שהוא מבחוץ של זהב ומרגליות קבועות בו, ומבפנים של חרס'. מבחוץ הוא נראה מרשים ומיוחד, אך הא בסך הכל - חרס. 'ועליו הכתוב אומר כסף סיגים מצופה על חרס, שפתים דולקות ולב רע'. מבחוץ היו לו שפתיים דולקות... עם האבא הוא דיבר בלימוד. הוא גם ידע להגיד דרשות יפות, ולדבר בלימוד, אין לו בעיה. אבל חוץ מזה - לב רע! מה שאני רוצה אני עושה. הוא רצה ליהנות משני עולמות.

סיפר לי הדוד, הרב דב לפין זצ"ל (חותנו של הגאון ר' משה חדש זצ"ל ר"י אור אלהן) שהוא היה גר בתל אביב מיד אחרי קום המדינה. ובשבת בבוקר הוא הלך שם ברחוב, והיה שם אחד שישב במרפסת ביתו עם סיגריה בפה ולומד 'שערי יושר' בשבת (!) אותו יהודי אמר פעם לדוד, תשמע, אני מחלל שבת, אני גוי אבל ליהנות מהעולם - מותר לי... עם מה אני נהנה? משערי ישר נהנים! אני מחלל שבת כי אני לא רוצה להרגיש כבול, אבל תכליס אני נהנה.

עשו אומר למה לא... אני נהנה לדבר בלימוד עם אבא. אבל הלב הוא לב רע. (הג"ר אייזיק שר זצ"ל מתאר את זה יפה בספרו לקט שיחות מוסר), ממשיכים חז"ל ומביאים את הפסוק במשלי (כו, כה) כי יחנן קולו אל תאמן בו, כי שבע תועבות בלבו.

המשגיח ר' מאיר חדש היה אומר: לכל בן אדם יש את העשו הקטן בלב... מחשבות עשו דקיות בלבו, הוא מדבר אתך כל כך יפה, ומשכנע אותך, כדאי לך לישון עוד ולא לקום לתפילה כדי שאח"כ לא תהיה עייף בלימוד, וכדאי לך לעשות כך וכך, אל תאמן בו, כי שבע תועבות בלבו. הוא לא רוצה לטובתך, הוא רוצה רק שתפול ותרד. וכל יום יש לו המצאה חדשה, אל תשמע לו! תעזוב אותו... תן לו להביס שאתה מכיר אותו.

הרשעים מוכרים את הכל בשביל תאותם

ישנו וורט ידוע שאמר הגאון ר' אליהו דיסקין שליט"א: אם היו שואלים אותנו מה העניין לקרוא לעשו אָדום? התשובה היתה פשוטה, כתוב בפסוק: 'ויצא הראשון אדמוני' מה יותר טוב מזה... עשו היה בצבע אדום אז קראו לו 'אדום'. אבל בפסוק כתוב אחרת: 'הלעיטני נא מן האדום האדום הזה, על כן קרא שמו אדום'. והשאלה עצומה, למה צריך להגיע לכזה טעם?

אומר ר' אליהו: תראה, אדום זה לא מהות של בן אדם, זה מציאות שיש לו צבע אדום זה לא סיבה לעשות לו שינוי השם, הוא עוד לא חולה... אבל כשעשו אומר הלעיטני נא מן האדום האדום הזה, זה המהות שלך! זה הנפש שלך! אתה רואה אוכל - אתה מאבד את עצמך בכלל... כמו שיכור על יין שלא רואה שום דבר סביבו הוא צריך את היין שלו, וחוף מזה לא מעניין אותו כלום. עשו רואה את האדום האדום - הוא כבר לא רואה שום דבר מסביב. (אפילו לא מדבר על העדשים רק על צבעם האדום).

ועד כדי כך אומרים חז"ל (בבא בתרא טז, ב) חמש עבירות עבר באותו היום: בא על נערה המאורסה, הרג את הנפש, וכפר בעיקר (!), וכפר בתחיית המתים, ושט את הבכורה.

אלא, עשו לא היה טפש. היו לו יסורי מצפון, אני הולך למכור בכורה בעד נזיד עדשים! מה, אני כזה קטן?!... אז אני פורק את כל האמונה שלי! הוא הלך וכפר בעיקר, כבר בתחיית המתים, הנני הולך למות, את כל האמונה שלו הוא מוכר בשביל האדום האדום הזה, הוא לא רואה שום דבר מול העיניים מלבד האדום האדום הזה.

וצריך לדעת שככה זה כל הרשעים. לוט, כתוב ויסע לוט מקדם, מביא רש"י מהמדרש, הסיע עצמו מקדמונו של עולם. אמר אי אפשי לא באברם ולא באלוקיו. מה זה נוגע כעת לכפור בקב"ה? אתה רוצה את ככר הירדן, כי כולה משקה... תיגש, תיחק... לא, יש לו יסורי מצפון, אם יש בורא עולם אז אני יעזוב את הכל בשביל סדום! סדום הם רשעים! אבל מצד שני אני רוצה את היכולה משקה, אז שיהיה... הסיע עצמו מקדמונו של עולם.

היום בפוליטיקה רואים איך שאחד רוצה איזה משרה, הוא יכול לעשות את כל הרשעויות שבעולם ולהצליף את כל האידיאולוגיות שלו... מה א כפת לו... הוא לא רואה שום דבר. האידיאולוגיה משתנה בין רגע, ולמה, כי הוא רואה מה שהוא רוצה. וכשהוא רוצה

להיות ראש ממשלה - גמרונו. הוא לא מתעניין בשום דבר מעבר לזה. ככה זה אצל לוט, וכך זה גם אצל לבן. הרשע הגדול לבן. כתוב בפסוק ויהי כראות את הנזם ואת הצמידים על ידי אחותו, הוא מיד רץ לאלעזר, למה תעמוד בחוף...? ואנוכי פניתי הבית. אומר רש"י - מעבודה זרה. כל השנים הוא עבד עבודה זרה... אבל בשביל כסף - אני ימכור את העבודה זרה שלי, אני יפנה אותה, בא, רק תביא לי את הכסף!

זה עשו. הכל בלון אחד גדול. הוא שוא שבראתי בעולמי. אין בו שום דבר אמיתי. כי יחנן בקולו אל תאמן בו כי שבע תועבות בלבו. כתוב בחז"ל שהוא בא ורואה את יעקב מבשל עדשים. למה עדשים? כי אברהם מת, וזה לאבלים. (ועדשים זה מאכל אבלים, שהאבלות היא גלגל החוזר בעולם). תמה עשו, אברהם מת! גם בזקן זה פגעה מידת הדין! אי אפשי לא באברהם ולא באלוקיו.

אבל מה האמת? למה אברהם מת, רש"י מביא בתחילת הפרשה שהקב"ה הבטיח לו להיקבר בשיבה טובה, ובשביל שלא יראה את עשו בו בנו יוצא לתרבות רעה לכן קיצר הקב"ה משה שנים משנותיו של אברהם. אתה הרוצח שלו. אתה הרגת אותו. מה אתה מבלבל במח... רוח הקדש צווחת ואומרת אל תבכו למת. בכו בכי להולך! אתה בוכה על אברהם! אברהם הגיע למעלה למעלה! עליך צריך לבכות. אתה הרוצח, חמש שנים לקחת ממנו.

ואגב, נזכיר שיש וורט נפלא בספר אוצרותיהם אמלא בשם הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל. כתוב ברש"י בתחילת הפרשה, ויעתר לו ה' - נתפצר, ונתפייס, ונתפתה לו. ולכאוי לא מובן, מה צריך לכתוב כ"כ הרבה לשונות. מובן, הקב"ה קיבל את תפילתו. אלא אומר ר' יוסף חיים: הקב"ה גור שאם יהיו ליצחק ילדים זה יהיה יעקב ועשו ביחד. א"א לתת רק את יעקב. ואם יהיו לו ילדים - זה פסק הלכה לקצר משנותיו של אברהם חמש שנים!!! והרי מי יכול לתאר מה רגע של אברהם אבינו... כל שכן חמש שנים זה לא דבר של מה בכך... רק היות והוא היה צריך להעמיד את כלל ישראל היה צריך הרבה הפצרות ותחנונים ורחמים בשביל כלל ישראל.

ומוסיף ר' יוסף חיים, שהמילים ויעתר לו ה' (הוי"ה) זה בגימטריא 'חמש שנים'. וכשמע את זה הג"ר אהרן קוטלר זצ"ל, אמר שכזו גימטריא אפשר רק ברוח הקודש.

זה הרשעות של עשו. הוא רואה רק את האדום האדום, ומוותר על כל האמונה שלו, בו בזמן שהכל בגללו והוא הרוצח. תתן אמת ליעקב: יעקב רואה רק אמת. אמא שלו אומרת 'עלי אתאמר בנבואה'. זה נבואה. כתוב שאם עשו היה מקבל את הברכות - אז כל השבטים היו יוצאים ממנו, וזה קלקול לדורות!

כתוב במדרש (סה, טו) וילך ויקח ויבא לאמו - אנוס כפוף ובוכה. למה? כי זה לא אמת. יעקב הוא איש אמת ורואה רק אמת. הוא לא רואה שבטים, ולא ברכות ושום דבר אחר לא. כשזה לא אמת - קשה לו, הוא חייב ועושה, אבל כפוף ובוכה, והוא מנסה למזער ולמעט עד כמה שאפשר. כמו, אנוכי | עשו בכורך.

וכעת יש פה דבר נורא: כתוב במדרש שרבקה משכנעת את יעקב ואומרת לו עלי קללתך בני - אמר ר' יצחק, עלי ליכנס ולומר לאביך יעקב צדיק ועשו רשע. אם אתה מפחד, אז אני אצטרך לספר לאבא שלך את האמת שאתה הוא הצדיק. ולמה באמת היא לא סיפרה לו? (ועייני ברמב"ן). אבל לימד אותנו המשגיח רבי מאיר חדש זצ"ל: היא לא רצתה לפגוע בו ולומר לו שהיא קיבלה נבואה (כשהיא באה לדרוש את ה' בישיבת שם ועבר) והוא לא יודע את הנבואה, זאת אומרת שאני יותר גדולה ממך, היא לא רצתה לפגוע בו ולומר לו אתה טועה ואני יודעת.

ודבר נוסף אמר ר' מאיר: היא לא רצתה לדבר לשון הרע על עשו כל זמן שלא חייבים. עד שלא מגיע הרגע הקריטי של 'מצדיק רשע ומרשיע צדיק תועבת ה' גם שניהם', אתה הולך לעשות תועבת ה' - אז אין ברירה, אני חייבת ללכת ולומר לו, לכן אמרה רבקה ליעקב אם לא תלך - עלי ללכת ליצחק ולספר לו. אנחנו מבינים על מה מדובר פה!...

שמעתי מהגאון ר' יצחק זילברשטיין שליט"א שסיפר בהספד על הרב אברמסקי זצ"ל. שהרוסים ימ"ש רדפו אחרי הרב אברמסקי ורצו לעצור אותו. אבל תמיד הוא הצליח לברוח ולהתחמק מהם. (בסוף הם הגלו אותו לסיביר). פעם אחת בזמן שהוא היה בבית - החיילים רדפו אחריו. אשתו אמרה לו, אתה תתחבא ואני אסתדר איתם. לאחר זמן מה, הם באו לבית ושאלו אותה איפה הוא? אמרה הרבנית: איפה?! הלא היא והייתי יודעת... הוא ברח לי מהבית, השאיר אותי עם ילדים קטנים, עגונה בלי אוכל וכלי כלום. אני מבקשת ממכם טובה אישית: הרי אתם תמצאו אותו בסוף, ואתם תרביצו לו מכות. תנו לו מכות גם בשמי... תגידו לו אשתך בקשה להכות אותך

על כך שהשארית אותה אלמנה בחיים עם ילדים קטנים בלי אחריות! סוף דבר, גם הרוסים הקשוחים התרככו מעט ופנו והלכו לדרסם. אחרי שהם הלכו, יצא הרב אברמסקי מהמחבוא, והודה לה. אבל הוא ראה אותה בוכה, בוכה בדמעות שלישי, והוא לא יכל להרגיע אותה. הוא תמה, מה את בוכה? ברוך ה' את הצלת אותי! **השיבה לעומתו: לא שמעת מה שאמרתי להם?! ... נו, אז מה... אמרה לו: אני לא יודעת, גם אם זה היה פיקוח נפש, איך אני הוצאתי את המילים האלו מהפה שלי?... איך הייתי מסוגלת שמילים כאלו יצאו מפני?...**

תראו מה זה כחה של רבקה, אותה רבקה שהשקתה את כל הגמלים ומוכנה לעשות הכל, היא לא מסוגלת לומר ליצחק אני יודעת ברוח הקודש יותר ממך. אתה טועה. הרי תקופה ארוכה שיצחק אוהב את עשו ורבקה לא אומרת לו מילה (!) היא לא מסוגלת לבקר את יצחק ולומר לו שהיא יודעת יותר ממנו.

לראות רק את האמת

כמו שדיברנו על עשו שראה את האדום האדום הזה ולא שום דבר אחר, לא מימינו ולא משמאלו, לא אמונה ולא תחיית המתים, שום דבר. רק האדום האדום הזה.

אצל יעקב, כתוב ברש"י בסוף הפרשה הא למדת שאחרי שקבל הברכות נטמן בבית עבר י"ד שנים. אמר על זה הגאון ר' ברוך ויסבקר שליט"א (ר"י בית מתתיהו) למדתם בבא קמא?! ... מה זה טמון באש? יש חפץ שטמון בתוך שק. הוא לא רואה כלום. הוא נמצא בתוך השק. טמון בישיבת שם ועבר. יעקב לא רואה שום דבר. והמשיך בלשון ציורית: באת לאולם הבית מדרש, ולא ראית שום דבר... בכלל לא ראית בן אדם. פתאום ראית רגליים מציצות מתחת שולחן אחד, התקרבת, וראית ערימת ספרים גבוהה ובתוכה טמון הראש של יעקב!... הוא לא רואה, לא שומע, הוא לא יודע שום דבר. רק דף גמרא, זה מה שהוא יודע.

ונחזור ונספר, ששאלו את האמא של משפחת קופשיץ, איך זכית בכאלו ילדים וכאלו חתנים תלמידי חכמים? כי רציתי, היתה התשובה. אבל גם אנחנו רוצים... **אתם רוצים גם את זה, אני רציתי רק את זה! אחת שאלתי מאת ה', אותה אבקש. כך זוכים ומקבלים.** וכבר סיפרנו שהיה בחור צעיר בן עשרים ושתים שביקשו ממנו לדבר באיזה שמחה, והוא סרב, בטענה שהוא לא יודע לדבר. אמרתי לו אחרי זה, מה הבעיה? תלמד לדבר, זה דבר כ"כ פשוט. אז הוא מסתכל עלי ככה בעיניים של רחמנות, (עד עכשיו זה פוגע ב...). הוא אומר לי, המשגיח מדבר ברצינות! אמרתי לו - כן. ואז הוא אומר לי: אני לא רוצה שיעניין אותי שום דבר חוץ מדף גמרא. לא רוצה!!! אוי, כמה שהוא צודק!...

עשו רואה רק האדום האדום הזה ולא שום דבר אחר. ויעקב לא רואה שום דבר חוץ מהאמת.

רבי אברהם ארלנגר

אחת הדמויות שהיו לנו זה הגאון ר' אברהם ארלנגר זצ"ל. יש עליו סיפורים עצומים, אין לתאר.

אחד הסיפורים שסיפרו, שהוא למד אצל ר' יושע בער סולוביצ'יק, יחד עם הגאון ר' חיים שלמה ליבוביץ', והם היו לומדים תורותא כל ליל שבת כמה שעות. הצעקות והריתחא דאורייתא שהיו שם - זה היה אין לתאר...

כשהילדים הקטנים גדלו, אמרה לו אשתו, יש לך קודם חיוב לילדים, אתה צריך ללמוד איתם, והיא צדקה... ר' אברהם ארלנגר כתב מכתב שהוא מתבטא שם כתינוק אשר נפשו חשקה ללמוד, הם הקריאו את זה... 'הנני כעני העומד בפתח, שואל, מבקש, ומתחנן על נפשו, רבי למדני תורה!! כאילו שהוא תינוק אשר מעולם לא למד, ומתחנן ללא בושה שיתחילו ללמוד איתו.

עוד מסופר, שהוא היה מכין 'חבורות' עם האחיין שלו הגאון ר' סנדר ארלנגר זצ"ל. וכמובן שר' סנדר היה מגיע אליו, הוא גם דוד שלו, וגם יותר מבוגר ממנו. אך היתה תקופה שר' סנדר לא יכל להגיע, אז ר' אברהם נסע אליו. כן, הדוד המבוגר נסע לאחיין הצעיר, לא אכפת לו... העיקר שיהיה שטייגען.

הוא לא ראה שום דבר חוץ מדף גמרא. וזה מנפץ את אחת האשליות שבדור שלנו אי אפשר להגיע לזה. הרי ר' אברהם לא היה בעל כישרון גדול... הוא הגיע למה שהגיע בזכות עמל התורה שלו. הלואי ונמשיך לשמוע את הבת קול שעדיין מהדדת ומנסרת בעולמנו 'אהבתי אתכם בית יעקב'.

לזכות בברכת הקב"ה

המריבה הנצחית בין עשו ליעקב היתה על הברכות. עם ישראל זכה בברכות. אבל זה ברכה לעם ישראל בכללות. איפה יש לנו ברכה לכל יהודי ויהודי?

יש שני דברים: א. ברכת כהנים. 'ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם'. הרב מבריסק היה אומר, היום אם יבא איזה רב שמחלק ברכות כולם ימהרו אליו וירוצו לעמד בתור... כעת הקדוש ברוך הוא נותן ברכה! ואני אברכם! והנה ברכת כהנים... כשאתה מתפלל בישיבה יש פה עשרות כהנים! ...לא רואים את הברכה שנופלת מהשמים?! איך אפשר לאבד את זה?!

ב. דבר נוסף כתוב על שומרי שמיטה 'וציויתי את ברכתי. והבאנו שיש ראייה מהחזון אי"ש שזה ברכה שנאמרה על כל שומרי שמיטה, כי כתוב בחז"ל: 'הרבה כרכים כבשו עולי בבל, ולא קדשום בקדושת ארץ ישראל כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית'.

ושואל החזו"א (שביעית יח, ד), למה צריך לייחד להם כרכים, למה שלא יהיה לעניים מה לאכול? הרי יש וציויתי את ברכתי! אז יהיה להם מה לאכול. והוא מוכיח שם את דבריו בחיוב ההשתדלות.

עכ"פ, מה השאלה של החזו"א, וכי כל העניים הם חקלאים?... למה שיהיה להם וציויתי? **אלא רואים שברכת וציויתי לא נאמרה רק לחקלאים... כל יהודי ששומר על קדושת שביעית כולל העני הכי גדול, אז שכרו הרבה מאד, ללא ספק! והנה יש לנו הזדמנות לשמור על קדושת פירות שביעית ולזכות בברכה!**

הקב"ה אוהב אותנו ונתן לנו מתנה, שהעובדים הגויים לא מבינים מה זה 'פירות קדושים', וממילא הירקות יכולים ללכת לאיבוד חלילה. וכל בחור יכול לזכות בברכה של השמיטה. לזכות בוציויתי לכם את ברכתי! ואז כל היום מוקפים בברכה. בבוקר ברכת כהנים, ואח"כ כל היום בברכת השמיטה. הקדוש ברוך הוא אוהב אותנו ומברך אותנו. כדאי לוותר על כאלו דברים?! יהודי צריך להיות פיקח, לראות מול העיניים רק תורה ומצוות!

מצות ה' ברה, מאירת עיניים!

מרו הגר"ש ואזנר זצ"ל היה אומר, כשהוא היה רוצה להבין איזה סברא בלימוד והוא לא הצליח, אז הוא היה מחפש לקיים איזו מצוה, ואח"כ הוא היה חוזר לנסות להבין. ולמה? ונסביר: אנחנו אומרים בתפילה בבוקר באהבה רבה, ותן בליבנו להבין ולהשכיל, לשמוע, ללמוד, וללמד, הכל זה הולך על תורה. ואח"כ לשמור ולעשות ולקיים - זה הקיום בפועל. **ושוב... והאר עינינו בתורתך! והשאלה מתבקשת: הרי כבר ביקשת! מה אתה שב ומבקש? אלא אומר הרב וואזנר, אחרי שאדם מקיים מצוה - יש לו הארת עיניים מיוחדת. יהי רצון שהקב"ה יזכה אותנו ותן בליבנו להבין, וגם והאר עינינו. ונזכה באמת לברכת ה' עד בלי די! אמן.**

לע"נ

האשה הצדקנית מרת פרומט בת הר"ר יוסף ע"ה אשר מסרה נפשה לתורה ולעבודה נלב"ע כ"ז חשון תשע"ג תנצב"ה

לע"נ

הגאון המופלא באהבת התורה ומוסר ועד סוף ימיו התנהג כא' מבני הישיבה להקפיד על הסדרים כא' התלמידים רבי יצחק ב"ר חיים ברנשטיין זצ"ל מראשי ישיבת 'כנסת חזקיהו' כפר חסידים

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגיליון במייל: 4166058@gmail.com